

Nyhetsbrev för

NAV- industrihistoria och arbetslivsmuseer i Väst

Nummer 2 2017

info@navivast.se

ARBETSLIVS- MUSEERNAS DAG

TIDAHOLM 6 MAJ 2017

Arbetslivsmuseernas dag på Vulcanön i Tidaholm närmar sig. Vi jobbar nu med det sista och finslipar på detaljerna så att utställarnas alla aktiviteter synliggörs på bästa sätt. Även vädret är på vår sida och kommer att bjuda på sol och värme!

Cirka 50 utställare/aktiviteter, och i princip alla är medlemmar i NAV, vilket är ett mycket bra resultat.

Vår slogan "BESÖK VÅRA ARBETSLIVSMUSEER" syns med en 3 meter lång banderoll som kommer att hänga över ingången till Vulcanön.

Dagen innehåller ett intressant och välfyllt program med många olika utställare, föredrag, uppvisningar, musik, försäljning, repslagning, mat och kaffeservering. Allt från hästvagnar, tändkulemotorer, veteranbilar som lastbilar bussar ambulanser och brandbilar finns placerade på området, tillsammans med alla utställare som är klädda i lämplig tidstrogen klädsel.

Vi har flera olika mycket bra barnaktiviteter. Genom att aktivera barnen behåller vi föräldrarna kvar i området.

Även en tipspromenad bland utställarna kommer att hålla besökarna sysselsatta.

Arbetslivsmuseernas dag har en egen scen, centralt placerad på Vulcanön, som kommer att användas för olika aktiviteter och presentationer under dagen. Vulcan musikårs sextett spelar vid minst två tillfällen.

Vår konferencier/presentatör Ylva Carlqvist Warnborg håller samman dagen.

Vi har tre spännande föredrag i filmsalen på Tidaholms museum, kl 11, 12 och 13.

Dagen avslutas med en "äkta vigsel" som för tankarna 100 år tillbaka i tiden.

Ett mindre program finns som bilaga till nyhetsbrevet att läsa och skicka vidare. Programmet finns i sin helhet på NAVs hemsida.

Slutsats; Gör ett besök i Tidaholm den 6 maj.

Rörlig inblick från Kompetensväxling 2016

Kompetensväxling handlar om vidgat deltagande och föreningsutveckling genom främjande av kulturarvs-föreningar i vår region. Innovatum jobbar för att få museerna att stärkas på olika plan och nå ut med sin verksamhet till fler besökare. Kompetensväxling handlar också om möten: möten mellan yngre och äldre, möten mellan olika kompetenser och erfarenheter, möten mellan människor!

Nu lanserar Innovatum en inspirationsfilm med smakprov på vad Kompetensväxling åstadkommit under förra året. 2016 var ett fantastiskt år och runt om i regionen fick flera ungdomar möjligheten att ta del av vårt kulturarv och möta en annan generation. Filmen är producerad av Alltio.

ELIN SÖRENSSON
Kulturarvsutvecklare

Innovatum Science Center.

Gestaltning i Nohabs smedja

Foto; Innovatum Science Center

Vårt museum - Veterinärmuseet i Skara

Veterinärmuseet i Skara, invigt 1975, ligger ett par hundra meter norr om Domkyrkan. Här startade linnélärjungen och skarasonen Peter Hernquist Sveriges första veterinärutbildning 1775.

Byggnaden som vårt museum befinner sig i, stod färdigt 1803 sedan att det ursprungliga huset brunnit ner till grunden. Huset har från början fungerat som veterinärskola med anatomisal, kemiskt-farmaceutiskt laboratorium, boskaps-apotek, lärosalar samt bostadsrum för lärare och studenter.

Hos oss kan besökaren följa veterinäryrkets utveckling genom åren. Museet återinvigdes som ett upplevelsemuseum 2009, och ger en inblick i ett intressant och spännande yrke. Vi kan erbjuda visningar för besökande och det finns även audioguider som ger en lärorik vandring genom utställningen.

I biosalongen visas 3 olika filmer, varav den ena är en dramatiserad berättelse om Sveriges första veterinär och veterinärutbildningens början.

Utställningen är mycket varierad. Själva museibyggnaden ligger på lämningar av franciskanerklostret S:t Katarina från 1200-talet. I källarvåningen kan besökaren se en del av den medeltida klosterkyrkans kor och korsgång. Ordens grundare Franciskus av Assisi är djurens och miljöns helgon, något som vi tycker har en fin koppling till vår verksamhet.

Vidare finns ett unikt boskapsapotek i original från slutet av 1700-talet, med vackra förvaringskärl varav många innehåller läkemedel från samma tid. Detta skapades och användes av lärare och studenter vid skolan. Resten av källarvåningens utställning ägnar sig åt 1800-talets veterinärundervisning och veterinärer. Den nära anknytningen till hovslagaryrket och hovslagarutbildningen finns också uppvisad här.

En våning upp beskrivs utvecklingen av veterinäryrket under 1900-talet. Här ges en översiktlig presentation av veterinäryrkets olika grenar och i det stora rummet visas

Vi finns att träffa på Veterinärgatan 7 i Skara.
Våra öppettider, maj-augusti: tis-sön kl 12-16,
september-april: tis-fre kl 12-16.
tele.nr. 0511-672 47, mobil. nr. 0511-400704.
Vi går att följa på; www.veterinarmuseet.se och
facebook www.facebook.com/veterinarmuseet.se/

olika arbetsmiljöer i montrar med föremål, foton och filmer. Vi har en "jukebox" där besökaren kan välja mellan korta filmavsnitt med tema olika operationer, embryoöverföring, kastning av häst och liknande.

Här finns också ett vackert sammanträdesrum med inredning i 1800-talets anda, dock med moderna inslag som stor-bildskärm med möjlighet att ansluta egen dator.

Rummet går att hyra för mindre grupper, lämpligt för upp till 15 personer.

Ett mysigt café finns på samma plan och enklare fika kan serveras våra besökare. Miljön och utsikten från caféet är enastående,- museet ligger i ett lummigt parkområde på SLU Campus med fantastisk fina vyer mot domkyrkan och den gamla smedjan, djursjukhuset och Västergötlands museum.

Vi som dagligen arbetar här är museets intendent veterinär Göran Jönsson, Inger Lood, museitekniker och Marte Rodal, veterinär. Utöver det har vi volontärer som utför en storartad insats med visningar och andra uppgifter som rör museets utveckling.

Sveriges Veterinärförbund och Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) bildade, 1977 Stiftelsen Veterinärhistoriska Museet och är ansvariga för museets drift och samlingar. Den historia och de föremål vi kan dela med er idag skulle inte funnits utan det idoga arbetet som kunniga eldsjälarna har lagt ner framför allt under de senaste 70 åren.

Hjärtligt välkomna till oss!

Bilder; Veterinärhistoriska museet i Skara

Götene samverkar kring kulturarv

Feriearbetare är ett bra sätt för ideella kulturarvsföreningar att få extra arbetskraft på sommaren. Många har tyvärr svårt att hitta handledare till ungdomarna, men det har Råbäcks Mekaniska Stenhuggeri hittat en fungerande lösning på genom ett nära samarbete med det sociala företaget Hållbart Avstamp och med ekonomiskt stöd från Götene Kommun. Under några veckor på sommaren anställer man tidigare feriearbetare som ungdomshandledare.

Ungdomarna arbetar som lokala guider och intresset har nu även spridit sig till kommunalt ägda kulturarvsplatser som kommer att arbeta efter samma metod.

– Det gäller att få ungdomarna att känna att det de gör är viktigt och intressant. Vårt kommunalråd har varit här och hejat på dem och det är otroligt bra så ungdomarna känner att de kommer minnas sitt första sommarjobb som något positivt. Sommaren här ger många tillfällen till möten som de kan glädjas av, säger Peter Silow, ordförande i Hållbart Avstamp.

Läs mer på
<https://www.innovatum.se/nyheter/gotenesamverkar-kringkulturarv/>

På "Prisma" är berättelsen i fokus

"Prisma Västra Götaland är en samverkan kring industrisamhällets kulturarv i Västra Götaland där NAV är en av parterna. En del av samverkan handlar om en webbplattform www.prismavg.se där har vi fått en gemensam arena för platser, verksamheter, besöksmål och berättelser som skildrar de senaste 150 årens samhällsomvandling.

Berättelsen är i fokus på prismavg.se. En berättelse kan vara lång eller kort, och kan till beståndsdelar innefatta text, bilder, ljud eller video i vilken kombination som helst. Berättelsen till form kan till exempel röra ett specifikt besöks-

mål, en person, ett föremål eller en del av en föreningsverksamhet. Berättelsen kan vara omfattande – som att behandla en hel stads historia under en specifik epok. Den kan också vara mindre omfattande – en berättelse om en yxa som använts på ett båtvarv kan också vara en berättelse.

Vill man själv vara med och praktiskt skapa en berättelse kan man delta i någon av de workshops som anordnas. Då får man ett eget användarkonto och ges en genomgång av webbverktyget och kan på så sätt vara med och bygga upp

sin berättelse, eller sina berättelser. Webbverktyget är mycket lättarbetat, och det finns gott om hjälp att få både i video- och textform.

Det går också utmärkt att delta med en berättelse på Prisma VG även utan ett eget användarkonto, om man känner att man inte har kunskaperna eller tiden för att lära sig ett nytt verktyg. Ta kontakt med Prismas webbredaktion. Allt som behövs är lite text och/eller bilder, video och ljud – så kan webbredaktionen hjälpa till att skapa en berättelse utifrån ditt material.

Mer information om workshop, och kontaktuppgifter till webbredaktionen finner du på www.prismavg.se."

HENRIK OLSSON
Innovatum Science Center.

En resa bland minnen

Det är svårt att peka ut orsaker till våra intressen. En möjlig plats är våra möten med verkligheten. Min bakgrund gjorde att jag tidigt hamnade i bussar, spårvagnar och tåg. Senare har jag kommit fram till att mina förfäder troligen varit jordbrukare från början, för att från 1638 bli delägare i ett bergsmanslag för att resa en masugn och framställa tackjärn. Detta var i Lekeberg mindre än 30 km från gränsen till dagens Västra Götaland.

Oavsett hur vi tar in vår omvärld och hur det formar oss som människor, vill jag värna om den historia vi sällan berör i skolan. Skolan ger oss världshändelser, som i för sig kan ligga nära vår egen intressebild. Vi får lära oss regenter, årtal och naturligtvis alla krig, men inte så mycket om hur våra egna förfäder levde. Vill vi veta mer om det får vi krypa ner i arkiven eller studera flera ämnen som exempelvis kulturgeografi och etnologi. Det finns många berättelser presenterade på nätet som ger en viss bild, men inte så detaljerat. Sedan är det detta med källkritik.

För att få fram mer måste vi ideellt arbetande söka efter de vita fälten och det finns många i vår egen arbetslivshistoria. I Västra Götaland finns många områden med skilda former av arbetsliv, som alla är värda att gräva i och föra fram. Det är detta för många ganska okända arbetsliv som hållit oss flytande genom att våra förfäder ansträngt sig. De ideella krafterna har i mängder av fall åstadkommit stora framgångar i arbetet med att bygga upp och presentera museala verksamheter som kan ge nutidsmänniskan en pedagogisk bild av hur våra förfä-

der har arbetat. Av erfarenhet vet jag att många av er är mycket kunniga inom era respektive områden.

Därför ser jag sådana här träffar som mycket viktiga för att nå gemensamma mål. Dessa träffar kan också leda till ett fruktbart samarbete föreningar emellan oavsett inriktning.

Jag företräder en förening som arbetar för att visa en liten järnvägs mödosamma arbete i en avfolkningsbygd mellan norra Dalsland och sydvästra Värmland. Men jag har också ett intresse för vår flyghistoria sedan barnsben, som inte blev mindre under min tid som flygplanmekaniker vid Kungl. Västgöta flygflottilj som nu är ganska öde 5 mil norrut!

Slutligen! Jag har fallit i släktforskarträsket. Inte i den meningen att jag letar efter alla relationer, utan mest mina egna anor på fädernet för att försöka reda ut vad de har gjort under sin levnad.

Vi i NAV är medlemmar och ideellt arbetande i de arbetslivsmuseer vi är intresserade av. Om det är så att ni vet vad era rötter arbetat med och var detta pågått geografiskt, lyssna av om det finns föreningar som med sin verksamhet kan ha kopplingar till dessa områden (plats och utkomst) som era rötter kan ha sysslat med. Kanske kan det finnas några som kan ha intresse av er forskning.

Detta var ett litet utkast format efter mina förfäders och min egen plats på jorden.

HANS KILBERG
Järnvägssällskapet
Åmål-Årjängs Järnväg

Samverkansavtal mellan NAV och Studieförbundet Vuxenskolan Västra Götaland (SV)

Överenskommelse om samarbete mellan NAV och Studieförbundet Vuxenskolan (SV) har träffats.

Samarbetet ska främja och stödja NAVs behov av utbildning och utveckling samt lokala arrangemang såsom studiecirklar där Studieförbundet Vuxenskolas lokalav-

delningar och NAVs medlemsföreningar är parter.

Samverkansavtalet finns att läsa på NAVs hemsida.

Studieförbundet Vuxenskolas lokalavdelningar med kontaktpersoner är följande:

SV Skaraborg

Anne-Christine Alnemar	0511-594 90	ann-christine.alnemar@sv.se
------------------------	-------------	-----------------------------

SV Sjuhärad

Linda Arontzon	077-150 20 20	linda.arontzon@sv.se
----------------	---------------	----------------------

SV GR Sydost

Ann-Marie Winberg	031-26 55 70	ann-marie.winberg@sv.se
-------------------	--------------	-------------------------

SV Göteborg

Bengt Witte	070-780 18 17	bengt.witte@sv.se
-------------	---------------	-------------------

SV Väst

Karin Blomstrand	010-330 09 10	karin.blomstrand@sv.se
------------------	---------------	------------------------

NAVs årsmöte i Borås 8 april 2017

NAVs årsmöte hölls i år på Textilmuseet i Borås. Över 30 personer hade hörsammat kallelsen, vilket var glädjande.

Förmiddagen ägnades åt genomgångar/presentation av olika pågående aktiviteter inom NAV till gagn för de olika medlemsföreningarna. Dessutom presenterades den helt ny-tryckta 2017 års NAV-karta som inom kort kommer att delas ut till medlemmar, turistbyråer, informationscentraler etc.

Efter lunch fick vi en visning och information om framtidens textilier och alla dess möjligheter genom Sten Delby, Textilhögskolan och Christian Lundell, Proteko.

Därefter var det dags för en rundvandring och uppskattad visning av Textilmuseets maskinpark genom Mikael Knutsson från Textilmuseet. Vi fick även se ett antal maskiner i drift.

Efter en kaffepaus genomfördes årsmötesförhandlingarna. Protokoll från förhandlingarna finns på NAVs hemsida. Ett konstituerande styrelsemöte hölls den 18 april.

Den nya styrelsen har fått följande sammansättning.

NAVs nya styrelse, Som tåget - Full fart framåt.

Foto; Elin Sörensson

Ingvar Axelsson	Tollereds Öfvre Kraftstation	Ordförande
Einar Brodin	Göteborgs Remfabrik	Vice ordförande o kassör
Ingvar Kronhamn	Sällskapet Ångbåten	Sekreterare
Sten Björkman	Vagnshistoriska Museet	Ord ledamot
Inger Lood	Veterinärmuseet i Skara	Ord ledamot
Loic Manchec	Kanalmuseet/Skålleruds hbf	Ord ledamot
Per Rosén		Ord ledamot
Carl-Johan Starck	Stenhuggerimuseet	Ord ledamot
Dag Legnesjö	Munkedals Jernväg	Suppleant
Elin Andersson	Dalénmuseet	Suppleant
Erik Kolthoff	Varvs- och sjöhistoriska föreningen i Götaälvdalen	Suppleant

Nyhetsbrev

Redaktion:

Ingvar Kronhamn 076- 881 08 85 ingvar@navivast.se
Einar Brodin 070- 530 77 79 enar@navivast.se
Carl-Johan Starck 073-061 08 87 carl-johan@navivast.se

Vi i redaktionen vet att Ni i föreningarna har massor av intressant och underhållande material i Era gömmor. Vi är alltså tacksamma för alla bidrag till, och synpunkter på nyhetsbrevet, i form av både text och bilder.

Nästa nummer utkommer den 1 AUG 2017. (Presstopp 2017-07-17)

industrihistoria och arbetslivsmuseer i Väst

Box 15, S- 534 21 Vara Tel: 072- 246 92 32
Org. nr. 80 24 61- 14 13 Bankgiro: 780- 73 65
www.facebook.com/industriocharbetsliv.se

E- post: info@navivast.se
Hemsida: www.navivast.se